

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten arbetsrätt och
arbetsmiljö

LOs yttrande gällande Genomförande av plattformsdirektivet SOU 2026 nr 3

LO har beretts tillfälle att yttra sig över ovan nämnda utredning. Inledningsvis vill LO lyfta att de utmaningar som följer av plattformsarbete och digitala arbetsplattformar inte enbart kommer att lösas genom föreslagen särreglering. Det aktuella EU-direktivet för dessutom med sig uppbärbara utmaningar för vår nationella modell att reglera arbetsmarknaden. Mot bakgrund av detta anser dock LO att utredningen i många delar balanserat direktivets genomförande mot den gällande regleringen av den svenska arbetsmarknaden. LO har valt att lämna följande synpunkter.

Rättslig presumtion

Presumptionens tillämpbarhet

LO tillstyrker utredningens förslag om att den rättsliga presumptionen ska vara tillämplig i tvistemål mellan å ena sidan den arbetspresterande parten och å andra sidan en digital arbetsplattform eller en intermediär. LO tillstyrker även förslaget om att presumptionen ska vara tillämplig i förvaltningsrättsliga ärenden som uppkommer inom ramen för Arbetsmiljöverkets tillsyn.

Utredningen bedömer att presumptionen inte bör tillämpas på skatte- och straffrättsliga förfaranden samt frågor som rör socialförsäkring och arbetslöshetsförsäkring. Vad gäller presumptionens tillämpbarhet anser LO att det är viktigt att EUs lagstiftare håller sig inom den kompetens som de tilldelats i fördraget, och att denna inte utvidgas. Oaktat denna princip, anser LO att det är av stor vikt att bedömningen av huruvida ett anställningsförhållande föreligger får effekt för fler rättsområden eftersom de hänger ihop är tänkta att fungera ihop och komplettera varandra. LO efterlyser därför en djupare analys av presumptionens påverkan på arbetstagarbegreppet inom skatterätten, arbetslöshetsförsäkringen och socialrätten innan lagstiftningen införs.

Enligt direktivet ska presumptionen tillämpas i alla relevanta administrativa förfaranden eller domstolsförfaranden. LO vill lyfta frågan om presumptionens tillämpbarhet exempelvis i relation till diskrimineringslagen eller vid IMYs tillsyn kopplat till den rättsliga grunden för samtycke. LO anser därför att utredningens förslag i detta hänseende inte är tillräckligt utrett och bör utredas vidare innan lagstiftningen kan införas.

Presumptionens konstruktion

LOs sammantagna uppfattning är att utredningens förslag för att genomföra art. 4 och 5 i direktivet, dvs. 2 kap. 1-3 §§ i författningsförslaget, inte är tillräckliga för att uppfylla direktivets krav vad gäller sysselsättningsstatus och inrättandet av en rättslig presumption.

Utredningens förslag enligt 2 kap. 1 § har till sin konstruktion stora likheter med 6 kap. 3 § diskrimineringslagen, som har sin grund i EU:s likabehandlingsdirektiv. Att införa en regel med delad bevisbörda för samma rättsfaktum kan bara fungera om bevisprövningen sker i två led. Det är dock inte enkelt i praktiken att hålla isär dessa prövningar.

I grunden fyller den föreslagna regeln samma funktion som bevisbörderegeln i 6 kap. 3 § diskrimineringslagen. Erfarenheter av den regeln talar för att förslaget sannolikt inte kommer leda till någon större förenkling vid tvist om sysselsättningsstatus. Därför anser LO att det är olämpligt att införa en regel med delad bevisbörda likt den föreslagna.

Reglerna om sysselsättningsstatus i plattformsdirektivet och kravet på att medlemsstaterna ska införa en rättslig presumption till förmån för personer som utför plattformsarbete går längre än vad bevisbördereglerna i likabehandlingsdirektiven gör. Hade kravet varit att medlemsstaterna ska inrätta regler om delad bevisbörda motsvarande bevisbördereglerna i likabehandlingsdirektiven, hade bestämmelserna i plattformsdirektivet om sysselsättningsstatus rimligtvis utformas på motsvarande sätt. I detta sammanhang kan även nämnas att art. 23 i plattformsdirektivet, om skydd mot uppsägning, innehåller bestämmelser som till sin konstruktion (delad bevisbörda) är mycket lika bevisbördereglerna i likabehandlingsdirektiven, men enligt LOs uppfattning, inte särskilt lik hur presumptionen konstruerats i direktivet.

I skäl (34) anges att digitala arbetsplattformar har en fullständig överblick över alla faktiska omständigheter som avgör förhållandets rättsliga karaktär, särskilt de algoritmer genom vilka de leder sin verksamhet, och att digitala arbetsplattformar därför bör ha bevisbördan när de hävdar att avtalsförhållandet i fråga inte är ett anställningsförhållande.

Mot denna bakgrund anser LO att direktivets regler om sysselsättningsstatus och rättslig presumtion, till skillnad från bevisbördereglerna i likabehandlingsdirektiven och art. 23 i plattformsdirektivet, innebär att den digitala arbetsplattformen ska ha den fulla bevisbördan om den hävdar att avtalsförhållandet inte är ett anställningsförhållande.

LO bedömer att det är sannolikt att en arbetspresterande som i rättsprocess hävdar att denne är arbetstagare och vill använda sig av den föreslagna presumptionsregeln, dessutom också har bevisbördan för att motparten är en plattform och att regelverket därmed ska vara tillämpligt. Att den arbetspresterande därmed både måste bevisa omständigheter som tyder på ledning och kontroll, och att motparten är en plattform, innebär en stor börda för den arbetspresterande, speciellt med tanke på att motparten har relativt enkelt att säkra bevis för de faktiska omständigheterna samt en möjlighet att i princip ensidigt förändra motpartens möjlighet att säkra bevis och hur arbetstransaktionen ska utformas.

För att direktivets syfte ska kunna uppnås och för att den rättsliga presumtionen ska innebära ett förenklat förfarande för personer som utför plattformarbete, anser vi att art. 4 och 5 i plattformsdirektivet ska genomföras enligt följande.

Förslag rättslig presumtion (omvänd bevisbörda):

Den som utför plattformarbete genom en digital arbetsplattform under plattformens ledning och kontroll ska anses vara arbetstagare, om inte den digitala arbetsplattformen visar omständigheter som medför att personen inte är arbetstagare.

Motivering:

Om en person utför arbete genom en digital arbetsplattform under plattformens ledning och kontroll presumeras personen vara arbetstagare. Den digitala arbetsplattformen kan motbevisa presumtionen genom att visa omständigheter som medför att personen inte är arbetstagare. Om det är tvistigt mellan parterna huruvida arbete utförs genom en digital arbetsplattform under plattformens ledning och kontroll, ankommer det på den part som påstår annat att bevisa sitt påstående.

Utmaningar kopplat till arbetsmiljöansvar

LO tillstyrker utredningens förslag i sin helhet om att anställningspresumtionen ska omfatta både intermediärer och tillämpas i Arbetsmiljöverkets tillsyn. Detta gör det tydligt att anställningspresumtionen också ska gälla när plattformarbete utförs genom en intermediär. Men även om detta är ett steg i rätt riktning så löser inte förslaget alla oklarheter och den problematik som fortfarande kommer att finnas kopplat till det faktiska arbetsmiljöansvaret när plattformsarbetare arbetar via en intermediär.

Arbetsmiljöverket lyfter i sitt särskilda yttrande till utredningen problematiken ur ett myndighetsperspektiv på ett förtjänstfullt sätt. Även utredningen lyfter att det finns utmaningar och vissa oklarheter gällande det faktiska arbetsmiljöansvaret när arbete utförs genom digitala arbetsplattformar. Utredningen nämner den tidigare statliga utredningen – SOU 2022:45 om utökade möjligheter att upprätthålla en god arbetsmiljö som bland annat föreslagit ett utökat rådighetsansvar. Plattformsutredningen konstaterar dock att utredningens direktiv och mandat inte medger några förslag såsom ett utökat rådighetsansvar.

LO har under en längre tid påtalat problematiken kopplat till ovan nämnda utmaningar. Alla arbetstagare har rätt till en god arbetsmiljö, oavsett hur arbetet organiseras. LO anser därför att det är angeläget att frågan ses över och detta utifrån förslagen som lagts i SOU 2022:45 om ett utökat rådighetsansvar i arbetsmiljölagen.

Intermediärer

LO tillstyrker utredningens förslag kopplat till intermediärer. Inte minst förslaget om ett solidariskt ansvar kopplat till skadestånd. LO betonar att det är av största vikt att plattformsarbetare som arbetar genom en intermediär också i praktiken har samma skyddsnivå som den som arbetar direkt genom arbetsplattformen.

LO vill här uppmärksamma regeringen på att direktivet och den tilltänkta svenska lagen inte åtgärdar ett av de stora problem som idag råder för plattformsarbete på den svenska arbetsmarknaden. Problemet med plattformsföretags användning av mellanhänder i transportsektorn är större och framför allt annorlunda än de som den föreslagna lagen adresserar. I transportsektorn, där förekomsten av plattformsföretag är som störst, är användningen av egenanställningsföretag eller andra typer av mellanhänder helt dominerande. Plattformsarbetare är då arbetstagare och mellanhanden är redan på pappret deras arbetsgivare, även om det är plattformens algoritm som leder och fördelar arbetet.

Detta är ett stort problem. Plattformsföretagen, som har makten över arbetet, saknar anställda arbetare och omfattas därför inte av MBL. Mellanhänderna är samtidigt endast motparter i teorin, då arbetskraften i praktiken ändå står under plattformsföretagens kontroll och kan flyttas mellan organisationsnummer som också underlättas på grund av att plattformsarbetarna ofta har intermittenta anställningar.

För LO är det av största vikt att arbetsmarknaden ska fungera väl och missbruk förhindras. Det ska inte vara möjligt för arbetsgivare att runda sina skyldigheter genom att använda intermediärer.

Algoritmisk verksamhetsledning

LO välkomnar att utredningens förslag till genomförande i detta kapitel tar sitt avstamp utifrån gällande reglering av arbetsmarknaden. LO välkomnar att utredningen gör det klart att där delar av den föreslagna lagen underställs myndighetsövervakning så är det i sig inte något som påverkar vad som i civilrättslig mening gäller mellan den digitala arbetsplattformen och plattformsarbetare och deras representanter. LO tillstyrker utredningens bedömning i denna del.

Förslaget om klagan och rättegångsförfaranden

Utredningen föreslår att alla mål som utgår mellan enskilda ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Detta ska gälla både för plattformsarbetare som för personer som utför plattformarbete som inte är arbetstagare. LO förstår utredningens resonemang om att tolkningar av den aktuella lagstiftningen bäst hanteras av en och samma domstol. Arbetsdomstolen är dock en specialdomstol för tvister som rör arbetstagare och kollektivavtal.

Det kan ifrågasättas om tvister som rör andra än arbetstagare ska hanteras av domstolen, givet dess särart. LO ställer sig därför frågande till detta förslag.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Linda Brotons
Handläggare